

U w i a d o m i e n i e.

Gazeta Lwowska wychodzić będzie w roku następującym iak dotąd: trzy razy każdego tygodnia; dogadując iednak życzeniom wielu czytelników i chcąc dokładniej i zupełnie udzielać wiadomości politycznych, zawsze ile razy tego zaydzie potrzeba, składać się będzie Numer nie ze 4 ale z 6 kolumn; za to nowu Rozmaitości każdego tygodnia równo po arkuszu czyli po 8 kolumn wydawane zostaną.

Cena Prenumeraty zostaje ta sama to jest: w Walucie Wiedeńskiej 24 ZR. na pół roku. Upraszamy tylko prenumerujących się aby to pismo wcześniej w Ekspedycyi C. R. Zwierzchnego Urzędu pocztowego we Lwowie, albo na C. K. stacyach pocztowych prowincyjnych zamówić raczyli.

Wiadomości krajowe.

— Z Wiednia d. 9. Grudnia. —

Cesarska Rossyjska Akademia umiejętności, Towarzystwo Azjatyckie w Paryżu i Krol. Akademia umiejętności w Caen, mianowały C. K. Radce nadwornego i nadwornego tłumacza Józefa Hummera członkiem swoim, na co odebrał J. C. K. Ap. Mości naywyższe pozwolenie.

Z Królestwa Lombardzko-Weneckiego. —

Podług doniesień z Wenecyi Arcy. Xiążę Wice-Król i Jego dostojna Malżonka przybyli tam w dobrém zdrowiu d. 29. Listopada po południu.

Wiadomości zagraniczne.

Brazylia i Portugalia.

Goniec Angielski z 17. Listopada namiescił następujące dokładniejsze wiadomości, o naynowszych zdarzeniach w Brazylji, (o których już pokrótce namieniliśmy):

«Oba okręty Portugalskie *as sete di Marco* i *o Voador* z Kommissarzami: Hrabią Rio Major i D. Francisco Vieira, którzy Rządowi Brazyljskiemu zwiastować mieli, o wypadku w Lizbonie przeciw-rewolucyi, zawinęły d. 16. i 17. Września do zatoki Rio-de-Janeiro, ale tam bardzo źle przyjęte zostały. *Voador* zbliżył się do miasta pod banderą Portugalską i przywitał ie 101 wystrzałami iako salwą Królewską; naco nietylko nie odpowiedziano, ale owszem przeciwnie, woysko na iego pokład wysłano, które odebrało stér i wszystkim na tym okręcie znajdującym się zabroniło surowo wylądować. Zapędzili potem tę korwetę pomiędzy baterie zamku i iak słybać, zabrano ją, iako dobrą zdobycz, ponieważ obadwa Pań-

stwa zostają z sobą w wojnie, a korweta niewywiesiwszy bandery parlamentarskiej, wpłynęła do portu. Dalej donoszą listy z Rio-de-Janeiro, że depesze Kommissarzy, nie zostały przyjęte, ponieważ do Xięcia Rejenta, a nie do Cesarza Brazyljskiego popisane były. Widać że Portugalczycy, iak wyrażają te listy, zostają w zupełny niewiadomości o stanie Brazylji, kiedy się im zdawać mogło, iż Brazylia zechciałaby się z nimi okładać, pomimo uznania Brazyljskiego Cesarstwa.

Wspomniany niedawno pokrótce, a przełożony Cesarzowi Don Pedro I. projekt do Konstytucyi Brazyljskiej zawiera co do treści istotney następujące postanowienia:

»Nierozdzielne Państwo Brazyljskie rozciąga się od nyscia Oypapoku aż do 34 i 1/2 stopnia południowej szerokości i łączy w sobie ieszcze skonfederowane Państwo Cisplatę (powiat Montevideo.) — Wszyscy wolno urodzeni Brazyljanie, i unarodowieni cudzoziemcy iakiebydż (chrześcijański) religii, równie iak i oswobodzeni niewolnicy używają prawa obywatelskiego. — Rzymsko-katolicka religia jest wyłącznie religią państwa; kray inny utrzymywać nie będzie. Wszelako każdej chrześcijańskiej sekcie pozwolone wolne wyznanie wiary. Niewyznawający chrześcijańskiej religii będą iedynie cierpianymi, ale nie mogą mieć prawa obywatelskiego. Obywatelom zapewniono następujące przywileie: 1.) Wolność osobistą. 2.) Sąd przysięgłych w sprawach kryminalnych. 3.) Wolność religijną (z powyższém obostrzeniem). 4.) Wolne bawienie się przemysłem. 5.) Zabezpieczenie praw własności. 6.) Wolność druku. Względem tego ostatniego artykułu dopiero później nastąpi prawne postanowienie, wszelako Biskupi cenzurować będą dzieła traktujące o nauce oby-

zaiów, lub religii. — Kształt Rządu jest reprezentacyjną monarchią, prawo następstwa posiadać będzie terazniejsza rodzina Cesarza Don Pedra. Władzę prawodawczą podziela Cesarz z głównem Zgromadzeniem składającym się z Izby reprezentantów i Senatorów. Wszelkie prawa i wnioski powinny być publicznie roztrząsane wyjawszy ściągające się do wewnętrzney policyi Izby. Co cztery lat odnowione będzie główne Zgromadzenie; posiedzenia trwające przez cztery miesiące zaczynają się będą każdego trzeciego Maia. Urzędniocy Państwa, wyjawszy Ministrów i Radców Stanu nie podpadają wyborom. Wnioski do prawa dotyczące się dochodów Państwa, zaciągania do służby woyskowej, wyboru nowej dynastyi (w przypadku prawnym) muszą wprzód być przełożone Izbie Deputowanych. Żadnego skarbowego prawa nie może Senat (pierwsza Izba) odmieniać. Ma władzę lub przystać na nie, lub je odrzucić. Nad Cesarzkimi wnioskami naprzód w Izbie Deputowanych obradować będą. Członkowie Izby Deputowanych co cztery lat będą na nowo obierani. Senatorów obierze Cesarz na całe życie z podanych na każde miejsce trzech osób. Spis osób na Senatorów ułożą naprzód prowincye a potem Izby. Na pierwszych i drugich posiedzeniach będzie miał Cesarz głos tylko roztrząsający. Jeżeli główne Zgromadzenie tę samą uchwałę wniesie i trzeciego roku na posiedzeniach, wtedy zyska ona prawną władzę nawet, gdyby i Cesarz pozwolić nie chciał. Wszyscy obywatele Państwa mieć będą głosy przy wyborach, wyjawszy Xięży, Mnichów, Officerów, małoletnich, ślug i wyrobników. Ci więc obywatele mianują Deputowanych. — Kto chce należeć do wyborów, musi mieć pewny roczny dochód. Chcący być w drugiej Izbie, powinien mieć dwa razy tyle a w pierwszej, cztery razy tyle dochodu. Członek drugiej Izby powinien mieć 25 lat, a pierwszej 40. Osoba Cesarza jest nienaruszona i święta. On sam obiera Ministrów, Posłów i t. p. Wydaie wojnę, lub zawiera pokój. Przy wstępie do panowania postanowi każdy Cesarz na cały ciąg rządów swoich listę cywilną. Gdyby na którego potomka Brazylijskiej korony spadł jaki tron zagraniczny, powinien między oboygiem wybierać, ponieważ dwóch koron nie będzie mógł razem posiadać. Cesarz wstępując na tron zaprzysięże utrzymywanie rzymsko-katolickiej religii, całości Państwa, Konstytucyi i praw. Ministrowie odpowiedzialni są za urzędowanie; z wykroczeń nie będą się mogli usprawiedliwić ani ustnym, ani pismienym rozkazem Cesarza. Właściwym charakterem siły

zbrojney jest posłuszeństwo; woysko nie powinno roztrząsać postanowień rządu. Prawami osobnemi zatwierdzone będzie zaprowadzenie szkół elementarnych, gymnazyjów, uniwersytetów, szpitalow, obnysłone zostaną środki służące do ucywilizowania kratowców, do zupełnego oswobodzenia niewolników i wychowania tychże w prawidłach religii. Wtedy tylko mogą nastąpić odmiany w Konstytucyi, jeżeli dwie trzecie części Izb obu na posiedzeniach, przez lat trzy następujących, żądać będą takiej odmiany. «

Mniemano powszechnie, iż Cesarz z powodu antimonarchiczney dążności nayważniejszych artykułów, konstytucyi tej przyjąć nie zechce, atoli nad wszelkie spodziewanie odegrał ją pod rozwałę do Zgromadzenia prawodawczego (*Assambly*), nie wdając się w żaden rozbiór. Sądzą jednak, że ten projekt podpadnie wielu odmianom, a między Brazylią i Buenos-Ayres przyysć może do wielkich nieporozumień względem krain położonych na wschodnim brzegu rzeki la Plata. Projekt konstytucyi opiewa że kraj Cisplatański składa przez Związek federacyyny część Cesarstwa. « Ten osobliwszy wyraz wskazuje iakieś wątpliwe położenie; lecz Rząd Buenos-Ayreski zdaje się gotów utrzymywać prawa swoje do tego kraju. Lecz co nayszczególniejsza, iż ani jedna, ani druga strona nie posiada twierdzy Montevideo, iedynego ważnego stanowiska, albowiem takowe, zajęte jest 3000 Portugalczyków, pod sprawą Jenerała Alvaresa da Costa i tylko przez liczny oddział Brazylijanów pod Jenerałem Lecor (Baronem Laguna) słabo blokowane. Spodziewają się tam Lorda Cochrane, mającego blokować od morza. Miasto podzielone jest na fakcye.

«Gwiazdka donosi z Madrytu pod d. 22. Listopada:

«Król Jmć Portugalski mianował Komendora de Saldanha da Gama Hrabią Porto Santo i obrat go Posłem na Dwór Hiszpański. P. Saldanha będąc w 21. roku swiego życia głównym Gubernatorem Kapitanii Maranhão w Brazylii, a potem Gubernatorem osad Portugalskich w Angoli w Afryce, gdzie nieograniczoną miał władzę, był powołany od Króla Jmci naywierniejszego do Rio de Janeiro, żąd wyprawiono go z Poselstwem do Petersburga. Był późniéj na Kongressie Wiedeńskim ze strony Portugalskiej pełnomocnym Ministrem, żąd wyjechał na Posła do Hiszpanii. Podczas Kongressu w Lubianie był w tém mieście. Gdy rewolucya wybuchła w Portugalii, P. Saldanha był jedynym z

tych, którzy się wzbraniali zaprzysiądz Konstytucyą Stanów.«

Hiszpania.

Król Hiszpański wydał następujący wyrok:

»Azebym dla straconego w czasie Konstytucyjnym Jenerała Kapitana Walencyi, Elio, okazać, ile cieszyły Mnie jego usługi i jak wiele bolałem nad jego smutnym losem, postanawiam, co następuje: Potwierdzam rozporządzenia spoczynione z korzyścią dla Jenerała Elio od tymczasowéy Jonty i Rejencyi. Syn starszy Jenerała Elio będzie nosił tytuł: »Margrabiego Wiary«, óni potomkowie jego będą wolni od wszelkich podatków teraz istających lub mogących być prowadzonymi na ziemi Kastyliańskiéy. Pensya, którą brał Jenerał Elio, a którą teraz żona jego pobiera, po iéy śmierci rozdzieloną zostanie na równe części po między iéy dzieci. Gdyby jedno z ich umarło, wtedy pozostałe odziedziczą część jego. Rodzina Elio dostanie do herbu koronę z początkowemi literami tych słów: Wierność, poczciwość, honor.«

W dniu, w którym Rada Kastylii miała ten honor być przypuszczoną do ucałowania ręki, miał Prezydent téy Rady następującą Mowę do Króla:

»N. Panie! Któraż chwila jest dla nas szczęśliwszą od téy, gdy walecznością i zręcznością wojska mądrego Monarchy Francyi rozerwane zostały więzy, które rokosz na WKMość włożył! Powrót WKMości na łono wiernych poddanych Madrytu był świetniejszy od owego, gdy po upadku Władcy losów Europy wrócony nam zostaleś.«

»Rada Kastylii tak wysokimi szaczyconymi godnościami, czuła to szczególnie, jak wielkiéy wartości dla Monarchii jest obecność iéy Rzeczy troskliwego z taką wytrwałą gorliwością o iéy sławę i szczęście.«

W wieczór przed wiadom Króla do Stolicy, kazał Dyrektor Policji wszystkich członków byłego Ayuntamientos, a między tymi Margrabiego de Santa - Cruz, uwięzić. Król po przybyciu swoim wydał rozkaz, aby natychmiast na wolność puszczonej został.

Przyczyny uwięzienia Margrabiego Santa - Cruz stojącego dawniej na czele konstytucyjnej Muncypalności Madrytu mają być następujące: 1.) że cierpiał gorzkie sceny z 19go Lutego r. b. gdy Króla przymuszano odprawionych zatrzymać Ministrów i uczyniono wniosek na Rejencyją; 2.) że nie sprzeciwiał się d. 20go Marca, gdy miano Króla przewozić z Madrytu do Sewilli.

Król potwierdził Margrabiego de Laza na Wice - Króla Nawarry i Prezydenta Królewskiej Rady, na którą godność mianował go Rejencya.

Król nagradzając zasługi, zdadności i wierność Marszałka polnego Nazario de Eguia, mianował go dowódcą prowincyi Tury.

Oddział wojska Jenerała Quezada pódal Królowi adres podpisany przez wszystkich Oficerów, z powińszowaniem Mu powrotu do praw Jego.

Z Marcyi odebrano d. 3go Listopada kapitulacją zawartą w Pozo - Estricho między dowódcą szóstey dywizyi drugiego oddziału wojska pod Jenerałem Perucznikiem Wice - Hrabią Bonnemaíns i Hiszpańskimi Jenerałami Torrijosem i Sanchos dowódcami Kartageny, na mocy której zamki Atalaya, Cabezo do Moros i San Julian dnia 4go miały być zajęte przez Francuzów, a zamek galeryiów i miasto Kartagena d. 5go. Wszystkie warunki téy kapitulacyi są te same co i w kapitulacyi Barcellony.

Don Pedro Delgado był Brygadier i Ex-Regidor Muncypalności Madrytu poymany został dla tego, że wydał pism kilka za konstytucyją pisanych.

Gazeta Angielska: »Gibraltar - Chronicle« z d. 30. Października donosi iako wieść, że pułk Walencya, który załogował w Ceucie, ustąpił z téy twierdzy, którą zająć ma osada Francuzka z Algeziras. Podług téy saméy Gazety wojsko Francuzkie w Kadyksie 3 do 4,000 ludzi, miało w nocy wsiąść na okręty, lecz przeznaczenie ich niewiadome. (Zapewne do Brestu, przydać Gazeta powsz.)

Wielka Brytania i Irlandyia.

Gazeta Londyńska: »Sun« zapewnia, iż oprócz uzbroienia morskiego, o którym inż wiadomo, wyszedł nado świeży rozkaz, aby jeszcze dwa okręty liniowe, jak nayspieszniej uzbrojne zostały. Gazeta »Stara« wymienia temi okręt St. Vincent o 120 działach i Windsor - Castle, uniema oraz, że te okręty przeznaczone są na rzekę Tajo, żąd albo na morze srodziemne, albo do Indyy Zachodnich popłyną.

Goniec Londyński zapewnia, że wiadomość Gazety »Sun« (w przeszł. numerze gaz. nasz. umieszczona), iakoby siła Angielska łądowa o 10,000 ludzi pomnożoną być miała, jest fałszywa; gdyby pomnożenie wojsko zająć miało, to chyba tylko dla zastąpienia posiłków,

które Rząd do zbuntowanych osad wysłać był przymuszony; wreszcie stan wojska Angielskiego, od ostatniego zmniejszenia tak jest słaby, iż wyprawa najmniejsza z lub 3 pułków (po 500 ludzi) zostawiłaby dotkliwy brak w służbie krajowej.

Dr. Mackay, który z poleceniem Rządu zawrzeć miał zyskowny traktat handlowy z Meksykiem, powrócił szczęśliwie do Glasgowa.

Podług doniesień z Demerary z d. 25. Września oodzien tracą tam jeszcze do rokoshu należących murzynów. Umierając oświadczają wszyscy, że do rokoshu namawiał ich iakiś Pan Smith wystanie Londyńskiego towarzystwa methodystów.

Francya.

Piszą w liście z Perpignan pod d. 19. Listopada: »Wyrok śmierci drugiego wojennego Sądu, wydany na sierżanta Gerarda z 5go pułku, od Rady przeglądawczey dla pomyłek w formie processu potwierdzony, zniesiony został od pierwszego Sądu wojennego. Lecz przeciw Calvemu, względem którego drugi Sąd wojenny ogłosił się niestosownym do sądzenia, wydał Sąd pierwszy wyrok śmierci. Dnia 18. Listop. skazał pierwszy Sąd wojenny na śmierć następujących żołnierzy: Broussera z 18go pułku, Leloupego i Guillaumego z 26go pułku, wreszcie kaprala Chataru także z 26go pułku. Hardouin, zatrzymany od Sądu do dalszych obiaśnień, uwolniony został od zbrodni walczenia przeciw Francyi, ponieważ opuścił szeregi konstytucyjne po bitwie pod Llers. Karany tylko będzie za zbiegostwo do nieprzyjaciela.

Jenerał Milans przyjechał do Perpignan z głównym sztabem i z całą swoją rodziną, oczekując, gdzie mu przysła jego siedzibę wyznaczą. Do tego miasta przybyło także z Barcellony wiele znacznych osób i ze 70 Włoskich albo Piemońskich Oficerów, którzy walczyli pod sztandarami Konstytucyi.

Rozporządzeniem Królewskiem z d. 19go Listopada P. Rothschild mianowany został Kawalerem legii honorowey.

Włochy.

Na tajnym konsystorzu odprawionym dnia 24. Listop. przez Jego Świętobliwości Leona.

XII., przekonizowani zostali: dotychczasowy Biskop Nowoselski, JX. Antoni Makay, na Biskupa Wessprimskiego; dotychczasowy Prałat i Proboszcz Kapituły w Neutra, JX. Józef Belanschy, na Biskupa Nowosobliskiego; a dotychczasowy Jeneralny Wikary powiatu Grańskiego i Proboszcz kościoła Śgo. Szczepana w twierdzy Grańskiej, JX. Józef Belik, na Biskupa Spiskiego.

Podług listów z Liworno były Cesarz Iturbidę odpułnył d. 30. Listopada do Anglii na pokładzie Angielskiego statku z dwoygiem dziećmi swoich i z Ex-Konzulem Stanów Torrente. Małżonka Iturbidego z resztą jego rodziny została się w Liwornie. Wszyscy zastanawiają się nad tem postanowieniem Iturbidego, ile że roczną placę 25000 piastrow wyznaczoną mu od terażniejszych władców Meksyku pod tym tylko warunkiem dawać mu przyrzeczono, jeżeli bawić będzie we Włoszech.

Niemcy.

Dnia 1. Grudnia zagaione zostały uroczyste posiedzenia Stanów Wirtemberskich. mową mianą przez Króla przy tøy sposobności.

W Saskim - Meiningen wydano uchwałę, żeby żaden urzędnik na przyszłość nie pobierał dochodów pobocznych iako płacy, lecz dochody te obrócone będą na Skarb, a urzędnicy dostaną za to osobne wynagrodzenie.

Prusy.

Dnia 30. Października spaliło się całe miasto Habelschwerdt, w Hrabst. Glackiem, wyląwszy ratusz, gmachy szkolne i kilka domów. D. 20. Sierpnia r. 1800 spaliło się tam było 149 domów.

Rossya.

— Z Petersburga d. 22. Listopada. —

N. Cesarz Jmć Ukazem Swoim ogłosił także byłego Jenerala Angielskiego, Roberta Wilson, w skutek jego ostatnich nagannych postępów za utracającego wszystkie ordery i ozdoby, któremi go za dawniejsze usługi zaszczycił.

Sprostowanie.

W Nrze. 144. Gazety naszey na stronie 2gięj przedziałce 1szey zamiast: Pomiedzy wiernymi i podległymi, czytać: i przychylnymi; na stronie 3cięj, przedz. 1szey zamiast: ani ze względu na traktaty, czytać: na talent.

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest LXXIV. Numer Rozmaitości.)